

Osnutek perspektivnega plana puljskega okraja

Prvi osnutek plana perspektivnega razvoja puljskega okraja je bil izdelan že konec julija, nato pa so nadaljevali razpravljanje in delo pri tem pomembnem delu. Direktor Zavoda za gospodarsko planiranje okrajnega ljudskega odbora Marinko Perić je v razgovoru z našim urednikom povedal, kako se je razvijalo to delo in nas seznanil z nekaterimi njegovimi osnovnimi smernicami in postavkami.

Težišče dela pri sestavljanju plana — nam je povedal tovariš Perić — je bilo v občinah in delovnih kolektivih.

Da bi pri izdelovanju plana izhajali iz realne osnove, je bilo potrebno najprej spoznati stanje in možnosti posameznih občin: kaj ima ta ali ona občina na razpolago, v kateri smeri bi se morala razvijati itd. Ti materiali in podatki, ki so bili zbrani, so nam pomagali, da smo se izognili grandomaniji in preprečili lokalistične pojave.

Sele po tem smo se lotili neposrednega dela za izdelavo plana. V vseh občinah smo sklicali sestanke z občinskimi voditelji in zastopniki delovnih kolektivov in na teh sestankih so se seznanili, kako se morajo lotiti izdelave plana in kaj je pri vsem tem delu bistveno. Pri tem je bilo naglašeno, da mora biti poudarek na reševanju tistih problemov, ki so za razvoj neke občine ali okraja najvažnejši in da naj se pri tem ne omejuje samo na gospodarstvo, temveč naj upoštevajo tudi druga področja, kakor so zdravstvo, kadri in tako dalje.

Vsi ti sestanki v občinah in v kolektivih so bili dejansko dogovor o tem, kako se lotiti izdelave prvih osnutkov planov podjetij in občin, ki so jih kasneje poslali okrajnemu ljudskemu odboru. Naj opišejo izdelavo prvih osnutkov.

Po sestankih so bili vsi materiali urejeni po posameznih gospodarskih organizacijah in tako smo prišli do prvih osnutkov o njihovem razvoju. Na temelju podatkov o zmogljivostih gospodarskih organizacij oziroma vej* je bilo mogoče približno videti, kakšen bo obseg proizvodnje v prihodnjem razdobju, s kakšnimi skladi bodo te organizacije razpolagale, koliko sredstev bodo lahko v prihodnjih letih odvedle v sklade komune, a koliko v svoje sklade.

Težišče na lastnih sredstvih

Ti prvi osnutki so bili nato dostavljeni občinam, kjer so bili sesteti in urejeni. Tako smo prišli do prvih osnutkov planov za posamezne občine, vendar se končne izdelave oziroma izdelave njihovih planov še nismo lotili.

Dogovorili smo se — je dejal tovariš Perić — da se občine še ne lotijo tega dela. Sele kasneje, ko bo končan okrajni plan, se bomo lotili obdelave plana po občinah.

Vse prve osnutke iz občin in druge materiale smo nato urejevali v Zavodu za gospodarsko planiranje okrajnega ljudskega odbora, kjer smo jih podrobno razčlenili in obdelali. Tako smo prišli do okrajnega osnutka plana, ki smo ga izročili v razpravljanje ekonomistom, političnim in družbenim delavcem, te dni pa smo ga dali v nadaljnjo obdelavo komisijam, ki ugotavljajo proporce posameznih vej in določajo ukrepe za njegovo uresničenje.

Komisije smo organizirali za vsako vejo posebej in je v njih vključenih 260 strokovnjakov, gospodarskih in političnih voditeljev. Razen izdelave plana je njihova dolžnost, da za vsako vejo izdelajo dokumentacijo, iz katere bo mogoče videti dosedanje stanje in možnosti, ti materiali pa bodo služili tudi kot obrazložitev smernic za prihodnji razvoj vsake gospodarske veje in okraja v celoti. Ti elaborati bi morali biti končani že sredi tega meseca, a tedaj bi se lotili tudi obdelave plana po občinah in delovnih kolektivih.

Za sedaj ni mogoče govoriti o končnih poročilih plana, ki ne bi dopuščali nobenih sprememb. Ti bodo znatno odvisni od zveznega oziroma republiškega plana, ki se prav tako izdelujeta in s katerima bo kasneje treba vskladiti tudi okrajni plan. Vendar je mogoče iz osnutka plana in vseh dosedanjih razpravljanj sklepati, da se bo gospodarstvo puljskega okraja razvijalo v dveh smereh: v industriji in v kmetijstvu.

Industrija in kmetijstvo

V industriji bo težišče plana na rekonstrukcijah industrijskih zmogljivosti, ki že obstajajo. Razen tega računamo tudi z dograditvijo nekaterih začetih objektov: tovarne cementa v Umagu in tovarne laboratorijskega stekla v Pulju. Razen nekaj manjših predelovalnih delavnic ne bomo gradili nobenega novega objekta. Toda v industriji so naprave stare in v znatni meri iztrošene, tako da je potreba po rekonstrukcijah precej velika. Zato računamo s podrobno rekonstrukcijo Tovarne cementa za podvodne graditve, opekarn, Tobacne tovarne v Rovinju, nadalje razširitev ozkih grl v ladjedilnici »Uljanik«¹ itd. Razen tega bo posvečena posebna pozornost rekonstrukciji in dograditvi objektov predelovalne industrije: delavnicam za konzerviranje sadja in vrtnin, za predelavo mleka, rib kakor tudi nekaterih manjših obratov.

Taka v bistvu pravilna težnja izvira iz lokalnih planov. V njih ni nobene težnje po gradnji velikih objektov, za katere ne bi bilo mogoče zagotoviti surovin.

Za rekonstrukcije in dograditev industrijskih objektov bi po osnutku plana porabili v naslednjih petih letih približno 12 milijard dinarjev, a od tega bi bilo približno 9 milijard ali 75 odstotkov sredstev iz skladov gospodarskih organizacij in komun.

Proračuni so prav tako pokazali, da je mogoče zagotoviti tolikšna sredstva iz lokalnih skladov, ker ima puljski okraj industrijo, ki lahko dosega akumulacijo. Iz prvih predračunov prav tako izhaja, da bi bile te investicije zelo rentabilne in da bi se z njimi bruto proizvod v industriji povečal v petih letih za 25 do 30 milijard dinarjev.

V kmetijstvu je težišče na povečanju poljedelskih pridelkov, zasajevanju plantažnih vinogradov, s katerimi bi zamenjali stare vinograde, povečanju pridelkov živinske krme itd. Akcijski program

pospeševanja kmetijstva, ki se že izvaja, določa tudi konkretne akcije za vsako kmetijsko organizacijo: kaj mora doseči, od kod mora zagotoviti sredstva itd.

Posebno pozornost smo posvetili ribištvu. Doslej je bil namreč lov rib znatno manjši, kakor so dejanske možnosti za njihovo predelavo in so zato ostajale zmogljivosti neizkoriščene. Plan računa z odpravo tega disproporca z zgraditvijo več ribiških ladij, ki bodo opremljene z moderno ribolovno opremo (letos in prihodnje leto bomo izdelali 22 ribiških ladij).

Po osnutku plana naj bi za pospeševanje kmetijstva porabili v petih letih približno 5 milijard dinarjev, od tega približno 2 milijardi iz lokalnih skladov, drugo pa iz zveznih in republiških.

Od drugih vej je treba poudariti investicije v gradbeništvo, od katerih bi odpadla največja na gradnjo stanovanj. Nato pride pospeševanje trgovine z nakupom moderne opreme ter pospeševanje turizma in gostinstva. Eden izmed problemov, ki ga je treba prav tako reševati s perspektivnim planom, je pospeševanje obrti. Ta problem je zelo aktualen, ker se v več obrtnih občutni deficitarnost. Določena sredstva so namenjena tudi za razvoj raznih komunalnih služb.

To so osnovne smernice perspektivnega plana za razvoj puljskega okraja. Razumljivo je, da planski proporcije še niso dokončne, mti ne morejo biti vse dotle, dokler ne bodo sprejeti zvezni in republiški plani. V vsakem primeru pa s tem osnutkom določene smernice kažejo, da perspektivni plan razvoja puljskega okraja računa z osnovnimi načeli naše gospodarske politike.

D. V.

AKTIVNOST KRAJEVNIH ODBOROV V ČAČANSKEM OKRAJU

Komisija okrajnega odbora Socialistične zveze za družbeno upravljanje je nedavno organizirala razpravo o lokalni samoupravi v čačanskem okraju. Pri delu občinskega ljudskega odbora, krajevnih odborov in svetov pri ljudskih odborih sodeluje nad 3000 državljanov, k čemur je treba dodati že znatno število tistih, ki sodelujejo v družbenem upravljanju, zdravstvenih, socialnih, prosvetnih in kulturnih ustanovah ter posebno državljane, ki sodelujejo na zborskih volivcev.

Odborom so nudili veliko pomoč sveti, katerih aktivnost je bila posebno opazna v Gornjem Milanovcu. V Mrčaljevcih in na Rudniku se niso sveti za notranje zadeve niti enkrat sestali, čeprav v teh občinah pogosto kršijo javni red in mir.

Krajevni odbori, ki jih je na terenu tega okraja 137, so se izkazali kot ena izmed oblik lokalne samouprave, po kateri iniciativa državljanov najprej pride do veljave. Na njihovo pobudo so bile sprožene mnoge akcije za zgraditev cest, šolskih poslopij, elektrifikacijo vasi in uvedbo drugih komunalnih naprav. Krajevni odbor v vasi Grabu se je na primer sestel 11-krat in organiziral dva zbora volivcev, na katerih so se prebivalci tega kraja zavezali, da bodo sodelovali pri popravilu cest. V kratkem razdobju je bilo na ceste napeljanega 7500 kubikov kamenja in gramoza. V Viči je krajevni odbor skupaj s šolskim odborom organiziral prostovoljno delo pri gradnji šolskega poslopja, ko pa je bila ta dograjena, so kmetje podarili šoli tudi drva, da bi z denarjem, ki je bil določen za kurivo, nakupili učila.

M. K.